

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.398.2024

Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 3944 Pani Posłanki Anity Kucharskiej-Dziedzic w sprawie opłacania składek na ubezpieczenie społeczne duchownych z Funduszu Kościelnego, po konsultacji z Zakładem Ubezpieczeń Społecznych (ZUS), przedstawiam poniższe informacje.

Obecnie obowiązujące przepisy ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, z późn. zm.) oraz przepisy wykonawcze do niej, tj. rozporządzenie z dnia 20 grudnia 2020 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej¹, nie zawierają obowiązku wskazywania przynależności duchownego do konkretnego kościoła lub związku wyznaniowego.

Na dokumencie zgłoszeniowym do ubezpieczeń ZUS ZUA lub zgłoszeniu płatnika składek ZUS ZFA duchowny² będący płatnikiem składek sam za siebie wskazuje, oprócz danych identyfikacyjnych (imię i nazwisko, PESEL, NIP, datę urodzenia) i ewidencyjnych (dane adresowe), rodzaje ubezpieczeń, którym podlega (schemat podlegania) oraz kod tytułu ubezpieczenia, wskazujący na tytuł do ubezpieczeń - duchowny (4 pierwsze znaki kodu), posiadanie prawa do emerytury lub renty (5 znak) oraz stopień niepełnosprawności (6 znak).

Aktualnie obowiązujące rozporządzenie drukowe (w załączniku nr 25) przewiduje dla duchownych następujące kody tytułów do ubezpieczeń:

- **10 10** - duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru;
- **10 11** - duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od minimalnej podstawy oraz od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru, należną za okres do dnia 31 marca 2004 r. (obecnie już nie stosowany);
- **10 12** - duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, opłacający składkę od zadeklarowanej nadwyżki ponad minimalną podstawę wymiaru;

¹ Rozporządzenie z dnia 20 grudnia 2020 r. Ministra Rodziny i Polityki Społecznej w sprawie określenia wzorów zgłoszeń do ubezpieczeń społecznych i ubezpieczenia zdrowotnego, imiennych raportów miesięcznych i imiennych raportów miesięcznych korygujących, zgłoszeń płatnika składek, deklaracji rozliczeniowych i deklaracji rozliczeniowych korygujących, zgłoszeń danych o pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, raportów informacyjnych, oświadczeń o zamiarze przekazania raportów informacyjnych, informacji o zawartych umowach o dzieło oraz innych dokumentów (Dz. U. z 2023 r. poz. 2032, z późn. zm.), dalej: „rozporządzenie drukowe”.

² Za osobę duchowną uważa się duchownego oraz członków zakonów męskich i żeńskich Kościoła Katolickiego, innych kościołów i związków wyznaniowych, z wyjątkiem alumnów seminariów duchownych, nowicjuszy, postulanta i juniorystów, którzy nie ukończyli 25. roku życia (art. 8 ust. 13 ustawy).

- **10 20** - duchowny, nieprowadzący pozarolniczej działalności gospodarczej, będący członkiem zakonu kontemplacyjno-klauzurowego lub misjonarzem, opłacający składkę od minimalnej podstawy wymiaru;
- **10 50** - alumn seminarium duchownego, nowicjusz, postulant i juniorysta, podlegający ubezpieczeniu zdrowotnemu.

W związku z powyższym Zakład Ubezpieczeń Społecznych, a w konsekwencji również Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji sprawujący nadzór na Funduszem Kościelnym, a także Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie mają możliwości ustalenia kwot składek na ubezpieczenia społeczne finansowanych z Funduszu Kościelnego, opłaconych w poszczególnych okresach za duchownych konkretnych kościołów i związków wyznaniowych.

Jednocześnie zapewniam, że Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zdaje sobie sprawę z konieczności dokonania reformy zasad i sposobu finansowania składek za osoby duchowne, a tym samym wydatkowania środków budżetowych w ramach Funduszu Kościelnego.

Obecnie cały czas trwają prace w ramach Międzyresortowego Zespołu do spraw Funduszu Kościelnego pod kierownictwem Wicepremiera i Ministra Obrony Narodowej Władysława Kosiniaka-Kamysza, który ma wypracować wspólne stanowisko i projekt dotyczący Funduszu.

W Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej opracowano koncepcję likwidacji Funduszu Kościelnego oraz zmiany źródeł finansowania jego wydatków. Przedstawiliśmy ponadto propozycje dwóch wariantów rozwiązania problemu identyfikacji i przypisania w systemie ubezpieczeń społecznych ubezpieczonych będących duchownymi do poszczególnych kościołów i związków wyznaniowych. W tej sprawie zapadną dalsze rozstrzygnięcia. Jeśli propozycje Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej zostałyby uwzględnione, ZUS z łatwością mógłby zgromadzić dane, aby udzielić odpowiedzi na pytania podniesione w interpelacji Pani Posłanki. W tej chwili jest to niestety niemożliwe.

Dodatkowo informuję, że z rejestru Kościołów i związków wyznaniowych wpisanych do rejestru kościołów i innych związków wyznaniowych prowadzonego przez MSWiA (według stanu na 23.09.2024 r.) wynika, że zarejestrowano 173 kościoły i związki wyznaniowe.

Dodatkowo, dane Ministerstwa Finansów wskazują, że wydatki na ubezpieczenie społeczne duchownych w 2023 r. wyniosły 213,8 mln zł. Stanowiło to 95% wydatków Funduszu Kościelnego. Z tych środków opłacono składki za 19 650 osób duchownych, którzy podlegali w 2023 r. ubezpieczeniom społecznym. Natomiast na wydatki Funduszu Kościelnego, w ustawie budżetowej na bieżący rok budżetowy, zaplanowano kwotę 257 000 tys. zł, w tym na składki na ubezpieczenia społeczne i zdrowotne osób duchownych 246 000 tys. zł.

Obecnie, z danych ZUS (według stanu na dzień 30.06.2024 r.) wynika, że do ubezpieczeń społecznych jest zgłoszonych 19 tys. duchownych.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

tel. 222-500-108
info@mriips.gov.pl
<https://www.gov.pl/web/rodzina>

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/